

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 24. maj 2006
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-792-0131
Dok.: PFN40296

Cirkulæreskrivelse om beskikkelse af bistandsadvokat for voldtægts ofre mv. (Til samtlige politimestre og Politidirektøren i København)

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Forbedring af voldtægts ofres retsstilling m.v. og beskikkelse af bistandsadvokat for pårørende til afdøde i straffesager mod politipersonale) (L 160), som blev fremsat den 27. april 2005, blev vedtaget af Folketinget den 14. juni 2005. Loven er bekendtgjort i Lovtidende som lov nr. 558 af 24. juni 2005. Loven trådte i kraft den 1. juli 2005.

Med loven blev der bl.a. gennemført nye regler om beskikkelse af bistandsadvokat for en forurettet i voldtægtssager og visse andre sædelighedssager, jf. retsplejelovens § 741 a og § 741 b.

Justitsministeriet har i forbindelse med besvarelsen af et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg indhentet en række oplysninger om, i hvilket omfang der efter ikrafttræden af de nævnte regler er blevet beskikket en bistandsadvokat. På den baggrund finder Justitsministeriet, at der er anledning til at henlede politiets og anklagemyndighedens opmærksomhed på følgende forhold om beskikkelse af bistandsadvokat til voldtægts ofre mv., der er ændret efter lovens ikrafttræden:

1. I sager om overtrædelse af straffelovens § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1, samt ved overtrædelse af §§ 224 eller 225, jf. de nævnte bestemmelser, skal der ske beskikkelse af en advokat for den forurettede, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 1. og 3. pkt.

Bestemmelsen indebærer, at den forurettede i sager om voldtægt mv. – uden selv at skulle fremsætte anmodning herom – vil få beskikket en advokat, medmindre den pågældende efter at være blevet behørigt vejledt om reglerne om beskikkelse af advokat frabeder sig det.

Frabeder den forurettede sig beskikkelse af en bistandsadvokat, kan politiet alligevel fremsætte begæring om beskikkelse af en bistandsadvokat for den forurettede under efterforskningen, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 4. Dette vil navnlig kunne komme på tale i situationer, hvor den forurettede eller forurettedes værge ikke skønnes at være i stand til at overskue konsekvensen af et eventuelt fravalg af bistandsadvokat.

2. I de sager, der er nævnt under pkt. 1, skal den forurettede have lejlighed til at tale med en advokat før politiets afhøring af forurettede, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt frabeder sig det, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2, 2. pkt.

Med henblik på at undgå, at ordningen med bistandsadvokat skaber efterforskningsmæssige vanskeligheder, således at udsigten til at få udredt tingenes rette sammenhæng forringes, herunder muligheden for at tage en gerningsmand på friske spor, forudsættes det i lovens forarbejder, at politiet uanset reglerne kan foretage en helt foreløbig udspørgen af forurettede.

Politiet kan således stille uopsættelige spørgsmål til forurettede, og nødvendige efterforsknings-skridt vil kunne foretages, også før advokaten er kommet til stede. Bl.a. kan politiet stille forurettede spørgsmål med henblik på meddelelse af akutte oplysninger af betydning for en umiddelbar bevissikring, f.eks. om tid, sted og signalement mv. Der forudsættes at være tale om oplysninger, som er nødvendige for foretagelsen af efterforsknings-skridt, og som ikke kan opsættes uden risiko for, at øjemedet forspildes. Det kan f.eks. være oplysning om gerningsforløbet, ”udførelses-måden” mv. med henblik på stillingtagen til, om mulige DNA-spor skal sikres. Det kan også dreje sig om oplysninger, der er nødvendige for stillingtagen til, om der foreligger et anholdelsesgrundlag. Der vil således kunne være tale om en udspørgen, der ikke er helt kort.

Efter retsplejelovens § 741 b, stk. 3, kan politiet tilkalde eller kontakte en af de i § 733, stk. 1, nævnte advokater til at varetage hvervet som advokat for den forurettede, indtil retten måtte have beskikket en advokat. Bestemmelsen indebærer, at politiet kan kontakte en af de nævnte advokater med henblik på en telefonisk samtale med den forurettede før den første afhøring.

3. Bortset fra uopsættelige spørgsmål som nævnt under pkt. 2 skal politiafhøring af forurettede ske under tilstedeværelse af en bistandsadvokat beskikket efter § 741 a, stk. 2, medmindre den forurettede anmoder om at blive afhørt uden advokatens tilstedeværelse, jf. retsplejelovens § 741 b, stk. 2.

4. Politiet skal vejlede den forurettede om reglerne om beskikkelse af en advokat, og forurettede skal endvidere gøres bekendt med reglerne om bistandsadvokatens medvirken.

Den forurettede skal således vejledes om, at den forurettede vil få beskikket en advokat, medmindre forurettede frabeder sig dette. Forurettede skal endvidere vejledes om, at forurettede skal have lejlighed til en samtale med en advokat før den første egentlige afhøring, og at egentlig politiafhøring af den forurettede skal ske under tilstedeværelse af en advokat, medmindre den forurettede anmoder om at blive afhørt uden advokatens tilstedeværelse. Vejledning skal gives, inden den forurettede afhøres første gang, og skal gentages inden en eventuel anden afhøring.

Det skal af politirapporten fremgå, at den forurettede har modtaget behørig vejledning, og at offeret har fået udleveret relevant skriftligt materiale om bistandsadvokatordningen mv. Endvidere skal det fremgå, hvis den forurettede ikke har ønsket en advokat beskikket.

Det bør desuden fremgå af politirapporten, hvis den forurettede har anmodet om at blive afhørt af politiet uden en advokats tilstedeværelse.

Justitsministeriet, den 24. maj 2006

Ole Hasselgaard